

Komentar in karta: 1/40 SLA V034 'mezinec'

Januška Gostenčnik

1. Gradivo

Za pomen 'skrajni, najtanjši prst na roki ali nogi', knj. *mezíнец* (*i*), je najpogostejši leksem *mezinec* (z glasoslovnima različicama *mazinec* in *muzinec*), ki se razpršeno uporablja v vseh narečjih (v T154 z opombo, da se individualno pojavlja tudi oblika *nezinec*). Druga pogosta poimenovanja so besedne zveze z določnim členom ali brez njega, torej (*ta*) *mali prst* (v T004 z opombo, da besedna zveza *ta mali prst* pomeni 'prst na roki', leksem *mezinec* pa 'prst na nogi'), *ta majhen prst*, *ta manjši prst* in izpeljanka *mezinček*. Redko sta zapisana leksem *prst* in besedna zveza (*ta*) *mali palec*.

Za T061 je v opombi zapisano, da imena za prste ne poznajo, v T078 pa, da uporabljajo italijanska imena.

V T195 so vsi prsti na roki, torej palec, kazalec, sredinec, prstanec in mezinec, poimenovani z leksemom *palec*. Prav tako se v T264 za posamezne prste uporablja samo leksem *palec*, tu še z ustreznim vrstilnim števnikom, torej *ta prvi palec* 'palec', *ta drugi palec* 'kazalec' itd., v T052 pa z levim prilastkom, torej *palec* za 'palec', *ta srednji palec* za 'sredinec' in *ta mali palec* za 'mezinec', za 'kazalec' in 'sredinec' ni odgovora. V T125 se leksem *palec* uporablja le za 'palec', vsi drugi prsti na roki so označeni z leksemom *prst*. Podobno se tudi v T105 uporabljata leksema *palec* za 'palec' in *kazalec* za 'kazalec', vsi drugi prsti so označeni z leksemom *prst*.

2. Morfološka analiza

mEzinec < **měz-in-ьc-ь* ← **měz-in-ь* *'najmanjši' (*E* → *a*, nejasno, prim. nikalnico *ne*; *E* → *u*, nejasno; v T079 in T081 z epentetičnim *-n-* pred dentalom; v T119 s sekundarnim *g*; prekožložna disimilacija *m-n* > *b-n* v T004, T009, T187, T202, T208 in T389; sekundarni *-u-* v položaju samoglasnik + *m/n* v T169, T170, T171, T182, T183, T189 in T192)

mEzinček < **měz-in-ьč-ьk-ь*

prst < **pъrst-ь* 'prst'

(*ta*) **mali prst** < (**t-*) *mal-ь-j-ь pъrst-ь* ← (**ta/*tъ/*tě/*tę* 'ta') 'ta' + **mal-ь* 'majhen' + **pъrst-ь* 'prst' (oblika v T059 izkazuje pri pridevniku *mali* ostanek fonetičnega mehčanja v položaju pred drugotnim sprednjim samoglasnikom:

(*ta*) *maji prst* < **maľ-i* < **mal-ь-j-ь* ← **mal-ь*)

(*ta*) **majhen prst** < (**t-*) *mal-ьx-ьn-ь pъrst-ь* ← (**ta/*tъ/*tě/*tę* 'ta') 'ta' + **mal-ьx-ьn-ь* ← **mal-ь* 'majhen' + **pъrst-ь* 'prst'